

November 23. Kelemen napja

Kelemen szent pápa († 101), a *kőszikla* Péternek tanítványa és harmadik utóda, a bányászok egyik hajdani patrónusa. Kelemen (*Clemens*) a *cleos*, azaz 'dicsőség' és az 'értelem' (*mens*)

) szóból származik, tehát mintegy azt jelenti: 'dicsőséges értelem', Mert értelme dicsőséges volt, azaz minden szennytől tiszta; az erény teljességével fölvértézt, és már életében a teljes boldogsággal fölékesített. Ez a boldogság abban áll – miként Ágoston mondja

A Szentháromság

ról írt könyvében –, hogy ott lényünk nem lát halált; tudásunk nem szenved hibát; szeretésünk nem ismer botránkozást.

Kelemen minden bizonnyal előkelő római családból származott. Szülei elszakadtak egymástól, s a család, amelyben még egy ikerpár született, teljesen szétszóródott. Kelemen már felnőtt, amikor elindult, hogy megkeresse övéit, de közben a bölcsességet kereste, mert kora gyermekkorától fogva foglalkoztatták az élet értelmének kérdései. Végül elérkezett a keresztényekhez, találkozott Szent Péterrel és csatlakozott hozzá missziós útjain. A történet azzal végződik, hogy Kelemen Péter utódja lett.

Passiója szerint, amelyet a 4. században írtak, Traianus császár a Krím-félszigetre száműzte, ahol sok kereszténnyel együtt márványbányában dolgozott, végül a tengerbe fojtották. A középkor elején hazatértek ereklyéi is: Cirill és Metód, akiket a bizánci császár 860-ban a Krím-félszigetre küldött misszióba, Kerszonban megtalálták Kelemen maradványait, és később magukkal vitték Rómába. A már meglévő bazilika fogadta be ereklyéit, és így a szent sír-templomává lett. A bazilika mai altemplomában a középkori freskók beszélik el a szent pápa történetét, ahogy a hagyományban megformálódott.

A legenda szerint Kelemen életének utolsó szakaszát száműzöttként a Krímben töltötte egy márványbányában. Kétezer keresztényt talált ott, akik hozzá hasonlóan kényszermunkára lettek ítélve. Panaszkodtak, hogy nagyon messzire kell vízért járniuk. Ekkor Kelemen a többiekkel együtt imádkozni kezdett vízért. S íme, meglátott egy Bárányt, a lábával kapart egy helyen. Kelemen odament és a megjelölt helyen szerszámát belevágta a földbe. Olyan bővízű forrás fakadt, hogy patakként folyt tovább. A környék lakói úgy megrendültek az eseménytől, hogy megkeresztelkedtek. Amikor ez a császár tudomására jutott, elrendelte, hogy kössenek követ Kelemen nyakába és fojtsák a tengerbe. Miután vértanú lett, a legenda szerint a tenger több mérföldre visszahúzódott, hogy a hívek a holttestét kivihelessék a szárazra. A hullámok mint márvány mauzóleum vették körül a szent testét.

Az Érdy-kódexben következőképp írja le a legendát: *Mondának őneki az népek, hogy hat mélyföldről hordanak vizet hátokon. Azt hallván, mondá: imádkozjatok. Ő es imádságra adván magát. Ime láta távol egy szép fejer bárányt, az jobb lábával vermöt vájván. Azt jelentvén, hogy ott megásnák és Úristen vizet adna őnekik. És mikoron megásták volna, ime nagy szép kútfő fakada fel, kin nagy ervendetes hálát adának az Úristennek.*

A csoda láttára, Kelemen szavára sokan megkeresztelkednek. Erre a császár ispánja nagy követ köttetett Kelemen pápa nyakára és a tengerbe vettette. A hívek imádkozni kezdtek, és ime azonnal meghallgatá őket Úristen, és három mélyföldre megszáradta az tenger vize, hogy minden szabadon, szárazon mehet vala az szent testinek látására. Mikoron azért bemöntenek volna találának egy szép kőből faragott kápolnát Úristennek hatalmassága szerént, és benne egy ékes kőkoporsót, és benne a szent mártírnak testét, mellette kedég az nagy követ. És megjelenteték őnekik, hogy onnan ki ne vinnék az szent testét.

E legendából érthető, hogy a bányászok miért választották Kelement védőszentül.

Tiszteletével főleg Tirol és Csehország egyes bányavidékein, a régi Magyarországon szóróványosan, leginkább Rozsnyó és Selmezbánya környékén találkozunk. A rozsnyai Kálvária kápolnájában (1741) képét láthatjuk. Névünnepe itt búcsú is van: a bányászok díszruhában, kezükben égő gyertyával misén vesznek részt. Hasonlóképpen Illés (Ilja) selmeci falu templomában is ott függ fogadalmi jellegű képe.

Körmöcbánya

(Kremnica) Szentháromság-szobrának egyik kőreliefjén is föltűnik, bányászó szerszámokkal körülveve. Nyilván

Szentkelemen

elenyészett sárosi falu (1332) neve is bányász patrocíniummal függött össze.

A Kelemen, Kelen, Kele, Kelő családnév szentünk hajdani tiszteletéről tanúskodik.

Kelemen-patrocíniuma van Bük (Sopron), Ötösbánya (Rudmány, Kottersbach), Mocsonok (Močonok),

Rhonitz

(Hronec, 1811), a Pilisben

Kesztölc

November 23. Kelemen napja

Írta: Benedek Csaba

2013. november 23. szombat, 13:20 - Módosítás: 2020. április 06. hétfő, 13:01

templomának. Nem véletlen, hogy egyik régi

Szentkút

(Heiligenbrunn, a Pinka völgyében) őt, a forrásfakasztót tiszteli védőszentül. Elenyészett

Lelle

(1055),

Tata

(1387),

Kajár

(1421) hajdani patrocíniuma. Középkori hazai ábrázolásáról nem tudunk.

Irodalom:

[B´lnt S´ndor: ÜNNEPI KALENDÁRIUM II. Szent Istv´n T´rsulat, Budapest, 1977.](#)

[SZENT I. KELEMEN PÁPA](#)

[Szent I. Kelemen v´rtanú p´pa](#)

További találatok:

[Jacobus de Voragine: Legenda Aurea, Szent Kelemen p´pa](#)

[Szent Kelemen p´pa, v´rtanú](#)

<http://www.katolikus.hu/szentek2/SZENTEK/00000045.HTM>